

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-09-20

Närvarande: F.d. justitieråden Gustaf Sandström och Lena Moore samt justitierådet Ingemar Persson.

Stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet

Enligt en lagrådsremiss den 1 september 2016 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om rätt att i vissa enskilda verksamheter lämna uppgifter för offentliggörande.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Katarina Berglund Siegbahn.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Lagens rubrik

Lagrådet anser att lagen bör ges en rubrik som tydligare anger vad lagen behandlar och föreslår "Lag om meddelarskydd i vissa privata verksamheter".

1 §

I paragrafen – och i rubriken före 1 § – anges syftet med lagen. Ett sådant ordval ger intryck av att det närmast skulle vara fråga om en s.k. portalparagraf (jfr 1 kap. 1 § första stycket miljöbalken och Lagrådets yttrande i prop. 1997/98:45, del II s. 450). Paragrafen innehåller emellertid materiella föreskrifter, bl.a. om vilka personer som skyddas av lagen (se t.ex. 4 § inledningen). I sak är det alltså fråga om en bestämmelse som, tillsammans med 2 och 3 §§, anger lagens tillämpningsområde. Bestämmelsen bör formuleras så att detta framgår. Lagrådet föreslår följande lydelse (ändringar understrukna).

Denna lag innehåller bestämmelser som ger anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i en sådan verksamhet som avses i 2 § skydd mot efterforskning och ingripanden från verksamhetsutövarens sida när de lämnar uppgifter ... i sådana medier.

Det innebär att rubriken före 1 § utgår och att rubriken före 2 § placeras före 1 §.

Se vidare kommentaren till 6 §.

2 §

Lagen föreslås vara tillämplig på "enskild yrkesmässigt bedriven verksamhet". Tillämpningsområdet blir tydligare om ordet "enskild" ersätts av "privat" och placeras före ordet "verksamhet".

Andra stycket bör ges en enklare utformning.

Lagrådet föreslår att 2 § får följande lydelse (ändringar understrukna).

Lagen gäller i yrkesmässigt bedriven privat verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som

1. tillhör skolväsendet, ...,
2. utgör hälso- och sjukvård ..., eller
3. bedrivs enligt ... assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Upphör verksamheten att vara en sådan verksamhet som avses i första stycket gäller skyddet alljämt i fråga om uppgifter som lämnas om den tidigare verksamheten för offentliggörande.

3 §

Av paragrafen framgår att lagen inte gäller organ som omfattas av 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och inte heller i fråga om sådan verksamhet som anges i bilagan till den lagen.

Lagrådet tillstyrker att frågan regleras i lagen men att detta sker i form av en definition av vad som avses med "privat verksamhet" enligt följande.

Med privat verksamhet avses i denna lag annan verksamhet än sådan som

1. bedrivs av myndighet,
2. bedrivs av bolag, föreningar och stiftelser och som omfattas av 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
3. avses i bilagan till nämnda lag.

5 §

I paragrafen finns bestämmelser om undantag från meddelarskyddet. Lagrådet föreslår att första meningen ges en tydligare formulering enligt följande.

Rätten enligt denna lag att lämna uppgifter gäller inte om det föreskrivs i lag att uppgifterna omfattas av tystnadsplikt.

6 §

Lagen gäller rätten att lämna ut uppgifter. Den ger ingen rätt att lämna ut handlingar. Lagrådet tillstyrker att detta uttryckligen framgår av lagen. Bestämmelsen bör dock inte placeras här (jfr rubriken före 5 §) utan som ett andra stycke till 1 § som – om Lagrådets förslag vid 1 § följs – innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde.